

דף תרגול: אירופה במאה ה-19 – נאורות, מהפכה תעשייתית וסוציאליזם

מהדורה למורה חנ"מ

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את רעיונות הנאורות המרכזיים ואת השפעתם
- להבין את השלכות המהפכה התעשייתית על החברה
- להשוות בין הגישה המהפכנית לגישה ההדרגתית בסוציאליזם

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – הבנה בסיסית

1. ב – תבונה וחשיבה ביקורתית
2. ב – הסכם בין השליט לעם
3. ב – מנוע הקיטור

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – רעיונות הנאורות התפתחו במאה ה-18, לפני המהפכה התעשייתית
2. לא נכון – הפרולטריון הוא מעמד הפועלים, הבורגנות היא בעלי ההון

חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

1. פרולטריון
2. בורגנות
3. חופש

חלק ד' – התאימו מושג להסבר

1 – ג (חשיבות הפרט וזכויותיו)
2 – א (הסתמכות על התבונה וההיגיון)
3 – ב (גידול הערים עקב הגירה לעבודה במפעלים)
4 – ד (ארגון שמייצג פועלים מול המעסיקים)

חלק ה' – סדרו את התהליך ההיסטורי

1. התפתחות רעיונות הנאורות במאה ה-18
2. תחילת המהפכה התעשייתית בבריטניה
3. היווצרות מעמד הפרולטריון והבורגנות
4. פרסום המניפסט הקומוניסטי על ידי מרקס

חלק ו' – כתיבה והבנה

1. מרקס קרא למהפכה אלימה של הפרולטריון נגד הבורגנות, בעוד ברנשטיין קרא לשינוי הדרגתי באמצעות חקיקה ורפורמות במסגרת הדמוקרטית

כרטיס יציאה – מה לחפש

- פרולטריון – פועלים, בורגנות – בעלי הון ומפעלים
- למשל: חופש המחשבה, שוויון בפני החוק, זכויות טבעיות
- מהפכנית – שינוי אלים ומיידי (מרקס); הדרגתית – שינוי דרך חקיקה (ברנשטיין)

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח את השיעור בדיון קצר על ההבדל בין עולם לפני ואחרי המהפכה התעשייתית
- מומלץ להשתמש בדוגמאות קונקרטיות מחיי הפועלים כדי להמחיש את המושגים התיימים
- כדאי לחלק את התלמידים לקבוצות לדיון בשאלת הפתיחה הפתוחה ולאחר מכן לשתף במליאה



דף תרגול: אירופה במאה ה-19 – נאורות, מהפכה תעשייתית וסוציאליזם

דף התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

במאה ה-19 עברה אירופה שינויים עמוקים: רעיונות הנאורות שינו את היחס לשלטון ולידע, המהפכה התעשייתית שינתה את אורח החיים והעבודה, ותנועת הסוציאליזם הציעה פתרונות למצוקת הפועלים.

בנק מילים: חופש | בורגנות | פרולטריון

1 חלק א' – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה האמינו הוגי הנאורות שצריך להנחות את האדם?

א) אמונה דתית בלבד ב) תבונה וחשיבה ביקורתית ג) כוח צבאי

2. מה זו אמנה חברתית?

א) הסכם מסחרי בין מדינות ב) הסכם בין השליט לעם ג) חוק דתי

3. איזה המצאה סימלה את המהפכה התעשייתית?

א) הדפוס ב) מנוע הקיטור ג) הטלפון

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הנאורות קדמה למהפכה התעשייתית	☐	☐
2	הפרולטריון הוא מעמד בעלי ההון	☐	☐

3 חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. המעמד שעבד במפעלים נקרא _____

2. המעמד שהחזיק בבעלות על המפעלים נקרא _____

3. רעיון הנאורות שטען שלכל אדם יש זכות לחופש מחשבה וביטוי נקרא _____ המחשבה והביטוי

4 חלק ד' – התאימו מושג להסבר

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. אינדיבידואליזם	___	**א.** הסתמכות על התבונה וההיגיון
2. רציונליזם	___	**ב.** גידול הערים עקב הגירה לעבודה במפעלים
3. עיור	___	**ג.** חשיבות הפרט וזכויותיו
4. איגוד מקצועי	___	**ד.** ארגון שמייצג פועלים מול המעסיקים

5 חלק ה' – סדרו את התהליך ההיסטורי

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	פרסום המניפסט הקומוניסטי על ידי מרקס
☐	היווצרות מעמד הפרולטריון והבורגנות
☐	התפתחות רעיונות הנאורות במאה ה-18
☐	תחילת המהפכה התעשייתית בבריטניה

6 חלק ו' – כתיבה והבנה

ענו בקצרה.

1. הסבירו בשתי שורות מה ההבדל המרכזי בין הגישה של מרקס לגישה של ברנשטיין

כרטיס יציאה

מה ההבדל בין פרולטריון לבורגנות?

תנו דוגמה אחת לרעיון מרכזי של הנאורות

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀